

Reactie op wetsvoorstel aangaande vrijstelling o.b.v. richtingsbezwaar.

Wat een gemiste kans!

Ergens had ik de hoop dat men de moed een keer zou vinden te vertrouwen op ouders die kiezen voor thuisonderwijs, op welke grond dan ook en dat dit wetsvoorstel zich niet zou beperken tot het richtingsbezwaar; Dat thuisonderwijs eindelijk erkenning zou krijgen als een prima vorm van vervangend onderwijs; Het niet langer strafbaar zou zijn thuisonderwijs te overwegen op andere gronden dan richting alleen. Wat een teleurstelling!

Het hele voorstel staat bol van het wantrouwen en lijkt ingegeven door angst. Ik ken echter alleen zeer betrokken thuisonderwijzers, die het beste met hun kinderen voor hebben.

Hoe ze het onderwijs vormgeven verschilt echter van gezin tot gezin. Van school aan de keukentafel middels een vaststaand curriculum tot aan een volledig individueel kind-volgend maatwerk programma dat gaandeweg ontstaat.

Dit voorstel lijkt alleen akkoord te gaan met schooltje aan de keukentafel, volgens dezelfde eisen en richtlijnen als die aan door de Staat gefinancierde scholen worden gesteld. Ik merk daarbij op dat particuliere scholen meer vrijheid kennen dan ouders onder dit wetsvoorstel. Terwijl het toezicht op scholen er toch toe dient ouders de garantie te geven dat het onderwijs van hun kinderen van voldoende kwaliteit is. Zo bekeken is toezicht op thuisonderwijs dus eigenlijk helemaal niet nodig. Immers ouders, niet de Staat, zijn verantwoordelijk voor het grootbrengen van hun kinderen en moeten daarbij wettelijk zorgdragen voor hun welzijn en ook toezien op hun onderwijs. De taak van de Staat is goed onderwijs toegankelijk te maken voor alle kinderen. Dit faciliteren aldus.

Het is dan ook een denkfout dat ouders hun kinderen geen onderwijs zouden hoeven geven op grond van deze vrijstelling. De vrijstelling betreft de verplichting je in te schrijven op een school. Je ziet af gebruik te maken van het ontoereikende aanbod dat de Staat ouders biedt. De wet stelt echter nog steeds dat een kind recht heeft op onderwijs en dat ouders daarin moeten voorzien.

Het voorstel gaat daarnaast compleet voorbij aan de bijzondere band tussen ouders en hun kinderen. En ook aan het gegeven dat er geen enkele financiële vergoeding tegenover het zelf verzorgen van vervangend onderwijs staat. Let wel, de keuze komt feitelijk voort uit een gebrek aan passend onderwijsaanbod door de Staat, die bij wet schoolgang verplicht heeft gesteld en zo de toegankelijkheid borgt voor alle kinderen. De toegankelijkheid, dat zegt dus niets over hoe passend dit onderwijs is. Deze ouders maken aldus gebruik van een nooduitgang om via die weg passend bij hun levensovertuiging te voldoen aan hun taak toe te zien op het welzijn en onderwijs van hun kind.

En hoewel toetsing en inspectie op scholen eigenlijk bedoeld is om ouders te garanderen dat hun kinderen goed onderwijs ontvangen en ook om verantwoording af te leggen aan de belastingbetaler, wordt in deze wet de zaak ineens anders benadert en moeten ouders aan de Staat aantonen het beste voor te hebben met hun kind. Vanwaar ineens dat wantrouwen jegens hen? Zijn daar bij twijfel niet al andere instanties voor?

Niet alles in het leven is maakbaar, de ontwikkeling van een mens al helemaal niet. Een kind heeft vertrouwen nodig, een veilige plek waar het mag falen om te kunnen leren. En nu moeten thuisonderwezen kinderen straks dezelfde toetsen maken als schoolgaande kinderen met dit verschil dat van hun toets nogal wat afhangt. Mogen ze daarna nog thuis onderwezen worden? Wat een druk!

Daarbij sluiten de op school gebruikelijke gestandaardiseerde toetsen niet noodzakelijk aan op het geboden thuisonderwijs. En belangrijker, zelfs als dit wel zo is zegt de score helemaal niets over de kwaliteit van het onderwijs, maar geeft deze sec weer waar het kind in zijn ontwikkeling staat ten opzichte van de gemiddelde leeftijdsgenoot die schoolonderwijs genoot. Op schoolniveau kun je dat wellicht relateren aan onderwijskwaliteit, maar op individueel niveau nooit. Het is namelijk heel goed mogelijk dat een individueel kind laag scoort, maar wel op het voor dat kind hoogst haalbare niveau, juist door goed (thuis)onderwijs. Of een kind scoort maximaal, maar krijgt geen enkele begeleiding. Toch zou volgens dit wetsvoorstel de consequentie van een slechte toets kunnen zijn dat het thuis onderwezen kind verplicht wordt naar een school te gaan waartegen de ouders richtingsbezwaren hebben. (Die zijn immers niet spontaan verdwenen.)

Zelf ben ik opgeleid tot leerkracht, stuurde mijn kinderen aanvankelijk vol goede moed naar school. Mijn kinderen hebben mij inmiddels een heleboel geleerd waar ik op de PABO geen enkel inzicht in kreeg. Beiden zijn ze uitgevallen met een stevig schooltrauma, vastgesteld door (meerdere) psychologen die constateerden dat schoolgang niet in het belang van hun ontwikkeling was, maar hen juist belemmerde daarin. We hebben aldus vrijstellingen voor schoolgang, al jaren. Geloof me, die kregen we niet cadeau! Ik kan vertellen dat deze vrijstellingen hen enkel en alleen maar goed hebben gedaan. Schools en methodisch zijn lastig tot onmogelijk. Toch ontwikkelen ze zich volop. Met name in het Engels, want in die taal is er een overvloed aan materialen en lesstof voorhanden dat hun trauma niet triggert.

Maar onze aanpak, die hen duidelijk goed doet, zou onder het huidige voorstel geen voortgang kunnen vinden. De taal alleen al zorgt voor een probleem. Met welk doel wordt de taal van het onderwijs beperkt? Zoveel meer bronnen om van en uit te leren als die eis losgelaten wordt.

Gelukkig dus maar dat het wetsvoorstel sec over vrijstelling op grond van richting gaat en onze vrijstellingen zijn ontstaan op psychische gronden, maar wat een gemiste kans is dat!

Blijft het nodig dat ouders die geen vrijstelling rond krijgen, noodgedwongen verhuizen naar België, waar thuisonderwijs wel mogelijk is? Of naar Ierland, waar het zelfs een grondrecht betreft? Vanwaar toch die angst voor anders lerenden? Er zijn inmiddels hele advieskanalen ontstaan waar ouders informatie kunnen inwinnen over de mogelijkheden in het buitenland. Bizar toch? Dat zou toch niet nodig moeten zijn?

Waarom wordt leren plaatsgebonden? Leren kun je altijd en overal en is noch aan tijd, noch aan een plaats gebonden. Juist dat is de kracht van thuisonderwijs. Wij kennen geen weekenden of schoolvakanties, of toch? Dat zijn de dagen dat wij te drukke musea mijden omdat er dan te weinig te ontdekken en te leren valt. Er teveel ruis is om optimaal van het museumbezoek te kunnen profiteren. Vakanties staan vaak in het teken van een thema, gewoon omdat het kan en leuk is en je zo ongemerkt van alles leert dat ergens in de kerndoelen genoemd staat.

Jezelf kwijtraken in een boek, het kan. Een dag later druk in de weer met microscoop en waterbeestjes. Dan een dag druk met rekenen, want hoeveel hout hebben we nodig voor het maken van een kippenhok en wat kost dat eigenlijk? Dan weer een dag houtbewerken, welke houtverbindingen zijn er allemaal en welke is het meest geschikt? Wil je een Pokémon? Hier heb je een haaknaald, het patroon en wat bollen wol. Ga je gang. Hoe zit het met zwaartekracht? Zoeken we op. Heb je trek in lekker eten? Zoek een recept, de ingrediënten en koken maar. Het hele leven is leren. En leeftijd is ook geen issue. Toen mijn 8-jarige wilde weten hoe dat zat met moleculen, hebben we die getekend, op de stoep met stoepkrijt, zoals ik dat leerde op het VO. Hij vond het geweldig en begreep het prima. Geen dag, geen week is hetzelfde.

Leermomenten worden nauwelijks gepland. Toch is iedereen die ooit sceptisch was over onze keuze te stoppen met de schoolstrijd nu laaiend enthousiast over het effect dat het heeft gehad op onze kinderen. En delen ze allemaal het gevoel dat ze er wel komen gaan, ook al nemen ze een andere route. Ook krijgen we geregeld positief verbaasde reacties over het niveau van hun kennis en kunde.

Toch is er ook nog steeds schade, ontstaan op school, niet te wijten aan onze aanpak of aan thuisonderwijs, maar zaken waar het trauma dusdanig groot is dat het nog geen plekje heeft kunnen vinden. Terwijl die schade nooit had hoeven ontstaan als thuisonderwijs na schoolgang ook gewoon een optie had geweest en mijn kinderen niet eerst volledig psychisch in de knel hadden hoeven komen alvorens vrijstelling op die grond haalbaar werd. Dat is de gemiste kans die ik vooral terugzie in dit voorstel.

Heus school en educatie zijn geen synoniemen. Sterker schooltje aan de keukentafel zou hier beslist niet werken, ook niet als we eerder voor thuisonderwijs hadden kunnen kiezen. Het vastlopen op school heeft namelijk alles te maken met de wijze waarop het huidige systeem is vormgegeven. De rigide leeftijdsgrenzen, de leerstofjaarklassen, de bottum up methodes, waar zij duidelijk top down leren en ga zo maar door. Dus dit wetsvoorstel zou voor ons geen uitkomst hebben geboden, ook niet als thuisonderwijs na schoolgang en op basis van vrije keuze van de ouders gegeven zou kunnen worden.

Het voorstel zoals het er nu ligt, voorziet in afstandsonderwijs volgens de richtlijnen en inhoud zoals bepaald door de Staat. Niet in het soort thuisonderwijs dat bewezen een krachtig onderwijsalternatief is. (Genoeg mooie reacties op deze consultatie met links naar onderzoeken die dit aantonen).

Ik roep dan ook op dit wetsvoorstel niet aan te nemen en veel beter en breder te kijken dan nu gedaan wordt.

Hoewel ik geen lid ben van de NvvTO vind ik hun reactie passend en steekhoudend. Ik verzoek u deze organisatie dus zeker serieus te nemen bij de verdere discussie rondom thuisonderwijs in Nederland.

Een zwaar teleurgestelde ouder van twee door school ernstig beschadigde kinderen die opbloeien middels thuisonderwijs in een vorm die op basis van dit voorstel mogelijk als strafbaar zal worden aangemerkt. Dat, terwijl het mijn kinderen zienderogen goed doet. En hier mijn naam achter laten voelt dus zeer kwetsbaar. Net zoals het lopen van die andere route kwetsbaar is en voelt. Maar mijn kinderen bewijzen keer op keer dat deze weg hen past en helpt. Ik hoop van harte dat die ruimte hen gegund blijft. Daarom ook lang getwijfeld of ik dit hier zou publiceren. Toch gedaan, omdat het gezegd moet worden. (Overigens na overleg met mijn twee pubers, die bovenstaande onderschrijven).